

REŽI OVDJE. ODMAH!

ZA ZAJEDNICU BEZ NASILJA U OBITELJI

PROJEKT PROVODI:

Agencija lokalne demokracije
Sisak

Grad Sisak

CENTAR ZA
SOCIJALNU SKRB
KUTINA

POD POKROVITELJSTVOM:

Ministarstvo
zdravstva i
socijalne skrbi

Ministarstvo zdravstva i
socijalne skrbi

Ured za ravnopravnost
spolova Vlade RH

Ova je publikacija tiskana uz financijsku potporu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Vladina Ureda za ravnopravnost spolova.

Nakladnik:
Agencija lokalne demokracije Sisak, www.Lda-sisak.hr

Za nakladnika:
Paula Raužan

Autorice:
Paula Raužan
Adelita Selmić
Irena Barišić Milunić

Lektura:
Siniša Runjaić

Grafičko oblikovanje i priprema:
EuroART93

Tisak:
Maximativa, Sisak

Naklada: 187

Objavljeno:
Sisak, prosinac 2007. godine

SADRŽAJ

Uvod	1
Oblici obiteljskog nasilja i kako ga prepoznati	4
Sažetak rezultata istraživanja o stavovima stanovnika Sisačko-moslavačke županije o nasilju u obitelji	10
Komu se obratiti za pomoć?	13
Nagrađene priče natječaja za kratku priču o temi nasilja u obitelji	17
Dino Pešut: Nadmoć	17
Predrag Stojić: Papirnati vojnik	21
Luna Banda: Zovem se Ana.....	24
Zdenka Petrak: Oni to zaslužuju	27
Sabrina Fetibegović: Šest sati i pedeset i sedam minuta	29

UVOD

Agencija lokalne demokracije Sisak otvorila je 2003. godine prvi besplatni SOS telefon za žrtve obiteljskog nasilja u Sisačko-moslavačkoj županiji. Ideja o pokretanju SOS telefona nastala je 2001. godine tijekom provedbe projekta za osnaživanje sudjelovanja žena u političkim strankama, kada su sudionice kao gorući problem u zajednici navele upravo obiteljsko nasilje. Tada u lokalnoj zajednici nije postojao nijedan servis za pomoć osobama koje proživljavaju obiteljsko nasilje osim tradicionalnih institucija.

Kako bi se ispitala potrebe zajednice, ALD Sisak 2002. godine provodi istraživanje o stavovima stanovnika Sisačko-moslavačke županije o nasilju u obitelji kojim se saznalo koliki postotak osoba proživljava nasilje te koja im je vrsta pomoći najpotrebnija. Kao najpotrebnije ispitanici su naveli:

1) postojanje SOS telefona, 2) otvaranje sigurne kuće te 3) djelovanje ženskih udruga.

Sukladno rezultatima istraživanja, ALD Sisak je organizirala intenzivnu edukaciju za volontere SOS telefona te u siječnju 2003. godine započinje s radom SOS telefon za žrtve obiteljskog nasilja.

Osim rada SOS telefona, ALD Sisak razrađuje cijeli program za smanjenje nasilja u obitelji koji se provodi od 2003. godine, a sastoji se od edukacije stručnjaka koji djeluju pri rješavanju problema nasilja i senzibiliziranju javnosti.

U 2007. godini započinje provedba projekta „Za zajednicu bez nasilja u obitelji“ koji se provodi u partnerstvu s Gradom Siskom i u suradnji s Centrom za socijalnu skrb Kutina. Projekt sufinanciraju Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Vladin ured za ravnopravnost spolova.

Opći je cilj projekta pridonijeti smanjenju obiteljskog nasilja na području Sisačko-moslavačke županije, dok se specifični ciljevi projekta odnose na:

1. pružanje prve pomoći i osnaživanje žrtava obiteljskog nasilja
2. omogućivanje kvalitetnije institucionalne i izvaninstitucionalne zaštite žrtava obiteljskog nasilja
3. senzibiliziranje javnosti o problematici obiteljskog nasilja i društvenoj odgovornosti u pružanju pomoći žrtvama.

Tijekom provedbe projekta SOS telefon djeluje svakoga radnog dana od 9.00 do 13.00 sati na telefonskome broju 0800 357 357 te je kao novost postavljena *Virtualna grupa za samopomoć* na internetskim stranicama ALD Sisak www.lda-sisak.hr

Održana su četiri edukacijska treninga za stručnjake koji djeluju na problemu obiteljskog nasilja kao što su socijalni radnici, psiholozi, socijalni pedagozi, pravnici i policajci. Obradene su teme: 1) osnove pravnoga savjetovanja žrtava obiteljskog nasilja, 2) empatija i sagorijavanje pomagača, 3) krizne situacije i telefonsko savjetovanje i 4) krug odnosa žrtva-pomagač.

Osnovana je *Međusektorska radna skupina za smanjenje nasilja* u Sisačko-moslavačkoj županiji koje su članice i članovi predstavnici centara za socijalnu skrb, Crvenoga križa, bolnice, policije, Grada Siska, Sisačko-moslavačke županije i općinskog odvjetništva. Održana su četiri sastanka tijekom kojih je praćena provedba projekta te su se planirale buduće zajedničke aktivnosti i projekti.

Objavljen je natječaj za kratku priču na temi nasilja u obitelji za učenike srednjih škola u Sisačko-moslavačkoj županiji. Na natječaj je pristiglo 48 priča, a najboljih pet priča nagrađeno je novčanim nagradama.

U svrhu senzibiliziranja javnosti emitirano je pet radijskih emisija na *Radio Quirinusu* koji pokriva cijelu županiju, tiskani su plakati i letci te postavljeni panoi na prometnim mjestima u Sisku i Kutini.

Rezultati projekta pokazuju kako su projekti ove vrste potrebni jer su uključeni svi dionici jedne lokalne zajednice, od relevantnih institucija preko osoba koje trpe nasilje u obitelji do šire javnosti. Umrežavanjem institucija koje djeluju pri rješavanju problemu nasilja u obitelji stvorila se solidna baza za daljnje zajedničko djelovanje pri smanjenju nasilja u obitelji u Sisačko-moslavačkoj županiji.

OBLICI OBITELJSKOG NASILJA I KAKO GA PREPOZNATI

Nasilje je čin ili propust u interakciji i dinamici međusobnih odnosa kojim se drugoj osobi nanosi zlo, fizičko ili psihičko, uporabom fizičke ili psihičke sile, individualno ili skupno.

Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (čl. 4) definira nasilje u obitelji kao:

- svaku primjenu fizičke sile ili psihičke prisile na integritet osobe,
- svako drugo postupanje jednog člana obitelji koje može prouzročiti ili izazvati opasnost da će prouzročiti fizičku i psihičku bol,
- prouzročivanje osjećaja straha ili osobne ugroženosti ili povrede dostojanstva,
- fizički napad bez obzira je li nastupila tjelesna ozljeda ili ne,
- verbalni napadi, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrdnim nazivima i drugi načini grubog uznemiravanja,
- spolno uznemiravanje,
- uhođenje i svi drugi načini uznemiravanja.

Kazneni zakon (NN 129/00, čl. 215a) nasilničko ponašanje u obitelji opisuje kao čin kojim član obitelji nasiljem, zlostavljanjem ili osobito drskim ponašanjem dovede drugoga člana obitelji u ponižavajući položaj.

Tko može biti žrtva nasilja u obitelji?

Nasilje se može dogoditi svakomu, bez obzira na dob, spol, status, obrazovanje, rasu, nacionalnost, spolnu orijentaciju ili materijalnu situaciju. Najčešće su zlostavljanju u obitelji izložene žene, djeca i starije osobe.

FIZIČKO NASILJE

podrazumijeva sve oblike ugrožavanja tjelesnoga integriteta osobe. Fizičko nasilje je najdojmljiviji i najviše prepoznatljiv oblik nasilja u obitelji, pri čemu društvo najčešće i najprije reagira.

Kod djece:

fizičko ozljeđivanje djeteta, uključujući i namjerno trovanje te saznanje ili osnovanu sumnju kako je ozljeđivanje izazvano ili svjesno nije spriječeno.

Čimbenici koji ukazuju na mogućnost postojanja fizičkog nasilja kod djece su: ponavljajuće nezgode, ozljede kože, modrice, opekline, oštećenja koštanog sistema (prijelom), sindrom tresenog djeteta.

Kod odraslih:

šamaranje, čupanje za kosu, guranje, udaranje rukama, nogama ili predmetima, ozljeđivanje različitim vrstama oružja, štipanje, naguravanje, opekotine, porezotine, davljenje, držanje glave pod vodom, lomljenje kostiju, savijanje (izvrtanje ruku), davljenje, pljuvanje i niz drugih oblika zlostavljanja koji mogu rezultirati lakim i/ili teškim tjelesnim ozljedama.

Koraci djelovanja osoba koje su izložene fizičkom nasilju:

- 1.pronaći način osobne zaštite
- 2.koristiti se uslugama dostupne službe
- 3.obiteljska terapija svih članova obitelji

EMOCIONALNO NASILJE

obuhvaća niz destruktivnih ponašanja u obitelji supruga/oca prema ženi i djeci, žene/majke prema suprugu i djeci, odraslih/roditelja prema djeci, manipuliranje osjećajima, posebice osjećajima krivnje i manje vrijednosti te uključuje:

Kod djece:

odbacivanje, teroriziranje, ignoriranje, izolaciju, podmićivanje, manipuliranje.

Kod odraslih:

prijetnje udaranjem ili premlaćivanjem, korištenje pogrdnih riječi o izgledu i navikama, izoliranje od prijatelja i/ili obitelji, prijetnje o oduzimanju djece, prijetnje o izbacivanju iz kuće, prijetnje o smještaju u psihijatrijsku bolnicu, zabranu posjeda stvari koje su jednom od partnera iznimno važne ili uništavanje tih stvari.

Kako prepoznati da je osoba izložena emocionalnom nasilju:

strah, nepovjerenje, bespomoćnost, nesigurnost, preosjetljivost, razdražljivost, zabrinutost, krivnja, depresija, tuga, loša slika o sebi, potištenost, usamljenost, povlačenje od društva, povećana ovisnost o drugima, smetnje pri koncentracije i pozornosti, promjene stavova, nesanica, glavobolje, pritisak u prsima, gubitak apetita, neodređeni bolovi.

Posljedice emocionalnoga nasilja vidljive su na emocionalnome planu, u ponašanju osobe i kao somatske smetnje.

Djeca se često koriste nekim oblicima ponašanja koji im pomažu suladati strah:

agresija, odbijanje poslušnosti, laganje, izbjegavanje obveza uključujući školske, krađe, buntovnost.

Kako pomoći emocionalno zlostavljanim osobama:

1. djelovanjem na izgradnji povjerenja i vraćanju radosti
2. individualnim radom
3. boljom obaviještenosti o problemu putem različitih medija

4. obrazovanjem učitelja, roditelja, liječnika i socijalnih radnika
5. pripremom roditelja za odgovorno roditeljstvo.

SEKSUALNO NASILJE

SEKSUALNO ZLOSTAVLJANJE DJECE je bilo koja vrsta seksualnoga kontakta djeteta i odrasle osobe. Može biti u obliku dječje pornografije, pipanja, masturbacije, izlaganja djeteta pornografskim sadržajima, vaginalnoga, oralnoga ili analnoga kontakta, odnosno seksualnog odnosa.

Znakovi seksualnog nasilja:

Fizički – genitalne ozljede i infekcije, krvarenja, ozljede na grudima, ispod trbuha, bolovi prilikom mokrenja, česte psihosomatske smetnje, glavobolje, bolovi u trbuhu, iznenadno gubljenje ili dobivanje na tjelesnoj težini i slično.

Emocionalni – ljutnja, tjeskoba, bespomoćnost, strah od odlaska kući nakon škole, strah od mraka i odlaska u krevet, strah od zatvorenih vrata, kupaonica, tuša i soba sa samo jednim vratima, izoliranost, sram, krivnja, strah od tjelesnoga kontakta, strah od određenih osoba, plač, depresija, konfuzija, osjećaj izdaje.

Seksualno ponašanje kao znak seksualnog zlostavljanja – uporaba „prostih“ riječi, crteži s naglašenim seksualnim detaljima, crteži koji prikazuju genitalije kroz odjeću, miješanje emocija sa seksualnim ponašanjem, promiskuitet, prostitucija.

Znakovi seksualnog zlostavljanja u socijalnom ponašanju – konfuzija uloga u obitelji, dijete moli ili odbija da ne ostane s određenom osobom, mokrenje u krevet, tepanje, želi znati sve što će se dalje događati, laganje, kontrolirano ponašanje, povučenost ili hiperaktivnost, noćne more.

Samodestruktivno ponašanje – droga, alkohol, pokušaj suicida, samoozljeđivanje, bježanje od kuće.

Ponašanje u školi – smetnje pažnje, sanjarenje, distrakcija – lako odvlačenje pažnje, izostanci iz škole (naročito s roditeljskim dopuštenjem), često spominjanje tajni ili seksualnih tema u školskim zadaćama i u razgovoru.

Tretman osoba koje su izložene seksualnom nasilju:

1. individualna psihoterapija
2. grupna terapija djece
3. grupna terapija roditelja
4. terapija djeteta – roditelj
5. obiteljska terapija.

SEKSUALNO ZLOSTAVLJANJE ŽENA najčešće podrazumijeva silovanje, incest, seksualnu zlorabu, situaciju kada se žena silom ili prijetnjom prinudi na neželjene spolne radnje, prisilu da sudjeluje u seksualnim aktivnostima koje su neugodne i ponižavajuće, prisilu gledanja pornografskih časopisa ili filmova.

EKONOMSKO NASILJE

uključuje uskraćivanje i oduzimanje finansijskih sredstava, sprječavanje zapošljavanja, neuključivanje u planiranje troškova i neobavješćivanje o prihodima, neplaćanje alimentacije i sve druge oblike ostavljanja osobe bez sredstava za život.

SAŽETAK REZULTATA ISTRAŽIVANJA O STAVOVIMA STANOVNIKA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE O NASILJU U OBITELJI

Agencija lokalne demokracije Sisak u kolovozu 2002. godine u okviru projekta „SOS telefon za žrtve obiteljskog nasilja“ provela je prvo istraživanje o nasilju u obitelji na području grada Siska.

Od tada su provedena još dva istraživanja na području cijele Sisačko-moslavačke županije u kolovozu 2003. godine i srpnju 2006. godine.

Cilj je ankete ALD Sisak bio istražiti stavove građana o nasilju unutar obitelji, a rezultati ankete poslužili su oblikovanju programa za pomoć žrtvama obiteljskog nasilja.

U trima istraživanjima u razdoblju od 2002. do 2006. godine obuhvaćeno je ukupno 1470 građana s područja Sisačko-moslavačke županije (gradovi: Sisak, Petrinja, Kutina, Hrvatska Kostajnica, Glina i općine: Dvor, Hrvatska Dubica, Gvozd i Topusko).

U provedenim su istraživanjima anketirani građani izabrani prema slučajnome uzorku u dobi od 18 do 70 godina. Uključena su oba spola, odnosno 26% muškaraca i 74% žena različite obrazovne strukture: 6% sa završenom i nezavršenom OŠ, 5% NKV/PKV, 8% KV/VKV, 55% SSS, 25% s VŠS/VSS i 1% s magisterijem ili doktoratom.

Ukupni su rezultati svih triju provedenih istraživanja pokazali kako:

od ponuđenih oblika nasilja (psihičkoga, fizičkoga, seksualnoga, ekonomskoga i strukturalnoga) najtežim oblikom smatra:

37% građana seksualno zlostavljanje,

31% građana fizičko zlostavljanje,

24% građana psihičko zlostavljanje,
4% građana ekonomsko i
4% građana strukturalno nasilje.

U svome dosadašnjem osobnom iskustvu:

33% građana proživjelo je psihičko zlostavljanje,
16% građana proživjelo je fizičko zlostavljanje,
10% građana proživjelo je ekonomsko zlostavljanje,
5% građana proživjelo je seksualno i strukturalno zlostavljanje i
36% građana izjavilo je kako nije proživjelo niti jedan od ponuđenih oblika zlostavljanja.

Kada su bili žrtve zlostavljanja:

85 % građana zatražilo je pomoć prijatelja i rodbine,
10% građana zatražilo je pomoć od centra za socijalnu skrb i policije,
dok
5% građana nije tražilo pomoć.

Pomoć koja im je pružena kada su bili žrtve zlostavljanja:

nije zadovoljila 77% građana,
djelomično je zadovoljila 21% građana i
zadovoljila je 2% građana.

Za odgovarajuće pružanje pomoći žrtvama nasilja i zlostavljanja, anketirani građani smatraju da je nužno postojanje skloništa za žene – 30%; obiteljskog savjetovišta – 27%; SOS telefona – 22,5%; udruga za žene – 21%.

Za pojedine stavove o nasilju u obitelji građani su se izjasnili na sljedeći način:

STAV	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem, niti se ne slažem	Slažem se	Slažem se u potpunosti
Nije riječ o nasilju, muž i žena se samo svađaju.	21 %	37%	28%	12 %	2%
Žene izazivaju nasilje ili ga na neki način zaslužuju.	43%	38%	15 %	4 %	
Žene žele biti zlostavljane.	67 %	25%	7 %	1 %	
Obiteljsko nasilje je privatna stvar.	48 %	46 %	3 %	3 %	
Žene izmišljaju zlostavljanje zbog prednosti prilikom razvoda.	25%	42 %	31 %	2 %	
Nasilje postoji samo u problematičnim obiteljima.	26 %	40%	17%	14%	3 %
Nasilni muškarci imaju problema s alkoholom.	7 %	46%	27%	17%	3 %
Muškarci koji zlostavljaju žene i sami su u djetinjstvu bili zlostavljani.	6%	19 %	39%	27 %	9%
Žene vole muškarce koji ih zlostavljaju.	47 %	34 %	16 %	1 %	2%
Zlostavljane žene zlostavljaju svoju djecu.	12%	43 %	30 %	12%	3 %

KOMU SE OBRATITI ZA POMOĆ?

CENTRI ZA SOCIJALNU SKRB:

SISAK, Ulica lipa 11, (044) 543 076

GLINA, Trg dr. Franje Tuđmana 24, (044) 811 660

Topusko, Trg bana J. Jelačića 20, (044) 885 040

Gvozd, Hrvatskih vitezova 1, (044) 881 035

HRVATSKA KOSTAJNICA, Josipa Marića 2, (044) 851 185

KUTINA, Stjepana Radića 7A, (044) 683 603

NOVSKA - Novska, Trg Đure Szabe 7, (044) 600 672

PETRINJA, Artura Turkulina 7, (044) 815 272

DVOR, Bana Jelačića 15, (044) 871 130.

DOMOVI ZDRAVLJA:

Sisak, Kralja Tomislava 1, (044) 567 100

Petrinja, Radoslava Lopašića (044) 815 554

Mošćenica, Hrvatskih branitelja, (044) 733 652

Hrvatska Kostajnica, Josipa Marića 1, (044) 526 526

Novska, Zagrebačka 6, (044) 608 313

Sunja, Matije Gupca 1, (044) 833 200

Hrvatska Dubica, Tomislava Bogića 4, (044) 855 027

Dvor, Kralja Tomislava 42, (044) 871 138

Gvozd, Kralja Petra Svačića, (044) 881 122

Glina, Vukovarska ulica 41, (044) 882 025

Kutina, Antuna Gustava Matoša 32, (044) 630 666

Topusko, Vranovinska cesta 6, (044) 885 094.

BOLNICE:

Opća bolnica „Dr. Ivo Pedišić Sisak“, Sisak, Josipa Jurja Strossmayera 59, (044) 553 100

Neuropsihijatrijska bolnica „Dr. Ivan Barbot“, Popovača, Vinogradska 55, (044) 669 100

Opća bolnica „Dr. Ivo Pedišić Sisak“, Petrinja, Zeleni brijeg 2 (044) 527 941

POLICIJA:

Sisak, Rimska 19, (044) 560 111

Petrinja, Ivana Mažuranića 5, (044) 560 539

Hrvatska Dubica, Oluja 95, (044) 855 092

Hrvatska Kostajnica, Ante Starčevića 1, (044) 851 178

Uštica, Unska, (044) 672 520

Matijevići, Antuna Gustava Matoša, (044) 871 490

Sunja, Matije Gupca, (044) 560 639

Kutina, Kralja Petra Krešimira IV. 2, (044) 646 111

Gvozd, Križnog puta 5, (044) 560 939

Novska, Staroselska 7, (044) 600 092

Glina, Stjepana i Antuna Radića 27, (044) 560 439

Dvor, Bana Jelačića 6, (044) 871 100.

OSTALI BROJEVI:

Savjetovalište za djecu, mlade i roditelje GD Crvenog križa Sisak, kralja Tomislava 18, tel: (044) 545-094, 544-211.

SOS telefon za žrtve obiteljskog nasilja ALD Sisak, radnim danom od 9.00 do 13.00 sati na besplatnome telefonskom broju 0800 357 357.

Društvo za psihološku pomoć Zagreb, Prilaz Gjure Deželića 27, tel: (01) 4826 111.

Plavi telefon Zagreb, Ilica 36, tel: (01) 4833 888.

Bračno, predbračno i obiteljsko savjetovanište Zagreb, Kumičićeva 5, tel: (01) 4550 849, 4550 926.

Autonomna ženska kuća, 10 000 Zagreb, Hrvatska, tel: (01) 48 23 188.

Centar za žene žrtve rata Zagreb, Kralja Držislava 2, tel: (01) 4551 142.

Savjetovanište za prevenciju ovisnosti Zagreb, Mirogojska 11, tel: (01) 3830 088.

B.a.b.e. grupa za ženska ljudska prava, Medveščak 62, tel: (01) 4611 351.

MODUS – savjetovanište Centra za djecu, mlade i obitelj u sklopu DPP-a, Kneza Mislava 11, tel: (01) 4621 554.

Ženska soba - udruga građanki za ženska prava, Zagreb, Ulica grada Vukovara 237C, tel: (01) 6176 602, zenska.soba@zamir.net.

Poliklinika za zaštitu djece Grada Zagreba, Argentinska 2, Zagreb, tel: 01/3457-518, www.poliklinka-djeca.hr, info@poliklinka-djeca.hr.

Hrabri telefon – telefon za zlostavljanu i zanemarivanu djecu, Argentinska 2, Zagreb, tel: 0800 0800.

Centar za krizna stanja Zagreb, Kišpatićeva 12, tel: (01) 2421 603 – prevencija suicida i ostalih kriznih stanja.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske, Zagreb, Ksaver 200A, tel: (01) 4607 555.

Vladin ured za ravnopravnost spolova, Zagreb, Mesnička 23, tel: (01) 6303 090, 6303 038, 6303 266, fax: (01) 4569 296, 6303 035, ured.ravnopravnost@vlada.hr.

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Zagreb, Preobraženska 4, tel: (01) 4848 100, fax: (01) 4844 600.

Pravobranitelj za djecu, Zagreb, Andrije Hebranga 4/1, tel: (01) 4929 669, 4921 278, fax: (01) 4921 277, info@dijete.hr.

NAGRAĐENE PRIČE NATJEČAJA ZA KRATKU PRIČU NA TEMU NASILJA U OBITELJI

NADMOĆ

Dino Pešut

Gimnazija Sisak, 4.d

Mentor: Vesna Rogulja Mart, prof.

U jednom sam se trenutku izgubio. Stajao sam sasvim sam s pićem u ruci i sumnjivom slikom svijeta koji se vrtio i vrtio i vrtio... Zvuk *Studija 54* dopirao je samo u valovima. Možda čak i *Blondie*.

Limun, čaša, sol. Limun, čaša, sol... Dim u očima, „*once I had a guy*“, zabrinuti pogledi, tražio sam cigaretu, hlače su mi visjele. Hitno mi je trebao odmor.

Probudivši se, odlučio sam da mi treba odmor. Otrovi su mi uništavali moć percipiranja stvarnosti. Miješali su mi se termini *Istine i Zbilje*. Kromosomi su se svađali. Iznajmio sam si apartman daleko od mjesta u kojem živim. Negdje u svojoj glavi. Samo sam trebao bježati. Doduše, iz jedne maštarije u drugu. S jedne rehabilitacije na drugu.

Obiteljska kuća bila je preuređena u četiri mala apartmana. Za jednu do dvije osobe, iako je u našem spavalo šest osoba ili bolje rečeno – bjegunaca. Svi su apartmani bili uredno popunjeni.

To jutro me dočekaao šamar. Ljudi su tako pokvarljivi, glasila je poruka koja me je dočekala. I doista jesam. Odvrtan, pokvaren, cvrljiv. Vjerojatno sam potrošniji od jeftinih limenki hrane. U meni su još uvijek paraziti od kojih sam nastao. Sve je to samo stvar znanosti. I bez obzira koliko se trudio jednom ću ipak prihvatiti egzistencijalizam kao apsolutnu istinu, a estetiku ružnoće staviti na tron. Pobjegao sam od prirode (ili je ona pak

pobjegla od mene?).

Htio bih reći da sebe još uvijek vidim kao dijete koje želi biti svećenik jer vidi magiju u božanskome, ali sam postao naprosto ogorčeni maloljetnik koji umjesto hostije vidi alkohol, a umjesto Isusa: Sartrea. Takvim me učinio svijet. Takav put je bio logičan ishod svih mojih odabira. Osuđen sam biti otok.

Nikada, baš nikada neću biti dobar. Da mogu, bio bih anđeo. Pokleknuo sam i izabrao biti ovdje. Ovdje u malenoj sobici s petero ljudi, koji svaki za sebe utjelovljuju čovjekovo prokletstvo i grijeh. Tako sam isprazan i zao. Biti pasivan, pasivno-agresivan, lažno nadmoćan, podređen, revolucionar...

I kuda god da pogledam, nasilje, kaos i destrukcija. Apsolutni raspad sustava. Kao da je svemir odlučio da je dosta širenja. Anti-čestice postaju vidljive i sve se vraća na početak. U Kaos. I nestrpljivo čekam novu Afroditu jer je ova stara već istrošena i bolesna, prevrtljiva i jeftina, neuredna i nepraktična.

Ili me naprosto više ne može kontrolirati. Estetika ovih dana više ne postoji. Samo poremećaji i ovisnosti s kojima se ne mogu nositi. A u globalnom selu proporcionalno gubim na važnosti. Tko je učinio išta novo? Dobro?

Protiv koga ne mogu reći ni jednu ružnu riječ? Estetika ružnoće i ćelava pjevačica suvereno dominiraju svijetom, ako ne i svjetovima.

Ušuškan u krevet, grijan tijelom koje samo polovično volim i očima širom otvorenim, osluškivao sam zvukove oko sebe. Čak ni u prirodi, nema više prirode. Sve što dotaknem pretvori se u blato, čemer, jad. Križni putovi kao me okružuju. Društvo lagano pada pod križevima, a nigdje nema

niti žena da me obrišu, niti prijatelja da mi pomognu. Ostavljaju me. Ista zloba, samo druga opravdanja. Plovidba u beskonačnost i misli na vječnost.

Lažne izjave ljubavi u koje nitko ne vjeruje, obećanja na vjernosti koja su već izigrana i najiskrenije duboko disanje sna...

Sve me to gušilo, sve ono od čega sam htio pobjeći, našlo se oko mene, u šumi, daleko od nebodera. Trebala mi je cigareta, hitno i odmah. Oralna satisfakcija i prodanih osam minuta samo za mene s pogledom na mjesečinom obasjane čemprese koji su me trebali smiriti. Ispod mene čulo se glasno svađanje, vjerojatno supružnika. On je bio pijan, čulo se po petljanju jezika. Ona je bila uplakana. Čulo se samo jecanje i nabijanje uza zid.

Vrištanje upomoć.

Šaputanje oprosta.

Predaja.

Tišina.

Smrt.

U tarotu je smrt novi početak. Umiranje noći je rođenje dana. Ovaj put smrt je donosila novo jutro bez majke, još dva socijalna slučaja, novinarske naslade u crnoj kronici, niske užitke.

Pucanj.

Još veća radost za novinske agencije i malograđanski polusvijet. Smrt je postala tako srednjostrujaška.

U stanu iznad mene, sjedi ženi s cigaretom i prigovara.

„Opet si bio vani?“

„Mene se sramiš?“

„Ostavio si nered!“

„Nisi ostavio ništa novaca, djeca su gladna cijeli dan!“

„Što, ja si ne mogu priuštiti nokte?“

„Daj, molim te, moram li izgledati očajno?“
„Možda bih te trebala napustiti. Crpiš mi previše energije.“
„Zapravo, napuštam te!“
„Dobro, samo to imaš za reći?“
„Prekini glumiti preda mnom!“
„Postao si zla i odvratna osoba!“
„Da ne pušim, ustala bih i išamarala te!“
„Uzmi djecu, ionako su tvoja!“
Prvi put sam čuo i muški glas.
„Dobro, samo mi vrati cigarete.“
Vrata. Zastor. Naklon?

Odvratan sam i poremećen. Udaljio sam se od prirode iz koje sam izišao. Radim stvari koje nisu zabilježene u kromosomima. Volim zadavati bol. Volim je primati. Volim! I u ime te fiktivne neoljubavi sam spreman na sve, čak i na žrtvu.

Eksploatacija osjećaja i razuma. Osjećam podrhtavanje. Naši se predci okreću pod zemljom. Urinira se u nacionalnoj kući. Tuku se žene. Žene govore da je to zbog djece. Žrtvujem. Klanjam se poganskim kipovima hedonizma. Sivim i blijedim. Gledam izvanredne vijesti. Naslađujem tragedijom. Umjesto nektara, ispijam bol. Previše se trudim da me vole. A nitko me neće voljeti. Umiranjem antike, taj termin biva silovan. Neoantika ne postoji. Renesansa je fikcija nastala u crkvi. Crkva je konzervativni new age protiv kojeg se bori. Da ne želim zlostavljanje, borio bih se protiv njega. Ili nje. Da ne želim patiti, odbacio bih križeve.

Neki jezici nemaju sadašnjeg vremena. Ono ne postoji. Sve pripada prošlosti. Nju je lako izmijeniti, ali je ipak nepovratna i nerijetko izgrađena na spletu okolnosti i loših izbora. Budućnost je nepredvidljiva, sada i opasna. Opasnija od mamuta ili tuberkuloze. Opasnija od nacizma i logora. Opasnija od mene samoga. Stvoritelja.

Nasilje ne postoji. Ono je nerealna, sugestivna i zavodljiva sila. Ono je sotona i zmija od koje svaki puta uzmemo jabuku. Bez obzira na nu-efekt.

Jer ipak, to i jest čarolija svake droge. Ne znam hoću li od nje postati nadmoćan ili će mi zapeti u grlu. Hoću li primiti ili davati bol. Držati bič ili pod njime bivati ozljeđivan? Katkad i oboje u isto vrijeme.

Sâm sam si stvorio ovu fikciju, ovu *Istinu* i analogno tome – *Zbilju*. A prošlost je nepovratna ambalaža. Kao i ja. Nisam ništa drugo doli običnih baterija koje se isprazne i koje najviše zagađuju okoliš.

Ovim sam upao u tinejdžersku srednju struju.

Ujutro je došla policija. Nitko nije čuo hitac. Nitko ništa nije znao.

A negdje u svijetu Hada gdje svi vide samo propast (ili istinu) jedino Sartre samozadovoljno i nadmoćno trlja ruke.

PAPIRNATI VOJNIK

Predrag Stojić, 3. gimnazije, Srednja škola Glina

12. ožujka 1889.

Bilježim se s poštovanjem. Nisam znao kako da počnem ovaj svoj prvi unos pa sam išao onako kako su me uvijek učili. Možda bi bilo dobro da kažem nešto o sebi, jer ipak ovo je moj dnevnik, pa ako ga itko nekad bude čitao neka bar zna o kome je riječ. Ja sam Peter O'Hara. Sin jedinac kovača Johna O'Hare i Elizabethe Kingston. Živim u gradiću Willshire otprilike 85 milja zapadno (ili možda istočno, ne znam) od Londona. Rođen sam 24. prosinca ljeta Gospodnjeg, po redu, što je značilo da sam

dobivao poklon i za rođendan i za Božić u jednom. Nikad nisam išao u školu, niti planiram ići, jer kako moj otac kaže: „Meni nije trebala škola, šta će i tebi“, te bi potom pljunuo na pod i udario čekićem po vrućem metalu. Čitav sam život proveo u očevoj kovačkoj radnji, učeći tajne i vještine zanata. Moja me majka naučila čitati i pisati slova, pokušavala me naučiti matematiku, ali sam je mrzio. Matematiku, ne majku. Ona mi je i dala ovu knjižicu da zapisujem svoj život. Otac mi se izrugivao i često bi me znao poslati po nešto baš kad smo učili. Radio je to samo zato jer je bio ljubomoran. Upravo me sad zove da mu pomognem oko izrade kopita.

27. ožujka 1889.

Moja je majka prekrasna žena. S crnom kosom koja je zakrivala kestenjaste oči u kojima je bilo više tuge nego sreće, prstima tankim poput tipki na klaviru koji sam vidio u izlogu jedanput i hodom laganim poput mjesečine. Sjećam se kako mi je kao malom pričala bajke u kojima sam uvijek ja bio junak. „Papirnati vojnik“. Tako me zvala. Udala se za mog oca vrlo mlada i rodila mu sina, moga starijeg brata, koji je umro od tuberkuloze kad mi je bilo 7. Još uvijek se sjećam krvi na njegovim prsima i onog pogleda u kojem nije bilo života. Otac ga je volio najviše na svijetu i bio je tužan kad je Jack umro. Zbog toga se propio i često bi tukao moju majku kriveći je za njegovu smrt. Tukao bi ju svojom teškom šakom po leđima da susjedi ne vide masnice po licu. Na kraju bi otišao u podrum i kriomice plakao, misleći da ga nitko ne vidi, ali ja sam ga uvijek vidio. Suze su mu curile iz onog jednog oka što ga je imao pa preko svih njegovih ožiljaka. Mama mi je govorila da je nekad bio lijep, ali posudio je novac od krivih ljudi, pa su ga ovi izrezali nožem. Unatoč njegovom unakaženom licu, ona ga je svejedno voljela. Jednom me je spazio da ga gledam pa me istukao šibom kojom je tjerao našeg konja Toma. Danas se opet napio i krenuo je tući moju majku, iako je trudna 6 mjeseci. Ispriječio sam se da je zaštitim pa mi je opalio šamarčinu tako jako da

mi je raskrvario nos. Krenuo me još jednom udariti. Sad je majka mene zagrlila i preklinjala ga da prestane. Otišao je u podrum opsovavši mi prvo sve svece u katekizmu. Da ga je župnik Whiterby čuo, mislim da bi ga izbacio s nedjeljne mise, iako baš nije redovit gost. Dok ovo pišem, nos mi je i dalje veličine kruške.

14. travnja 1889.

Mama mi je mrtva. Danas je bio pokop. Gledao sam njezino tijelo kako leži u drvenome sanduku. Nagnuo sam se nad nju da je poljubim. Bila je hladna na dodir. Koža joj je bila bijela. Previše bijela. Dok su je pokapali, suze su mi curile niz lice. Nisam ih mogao kontrolirati. Gledao sam prema svom ocu, tom gadu, kako mirno stoji. Nitko od okupljenih ne zna što se dogodilo. Svi misle da je Bog htio da ona pobaci i umre. Ali to nije učinio On, već taj kurvin sin kojeg zovem otac. Vidio sam sve. Došao je mrtav pijan preksinoć i tražio je majku dvadeset funti koje ona nije imala. Tad se pretvorio u zvijer. Počeo je udarati kamo god je stigao, a ona je zapomagala i pokušavala zaštititi dijete. Ukočio sam se. Možda bi još bila živa da sam je obranio. Nakon batina, samo je otišla u kupaonicu oprati krv dok je otac pio whiskey iz trošne boce. Nakon pola sata, ona još uvijek nije izlazila iz kupaonice. Ušao sam unutra i ugledao prizor iz pakla: majka je ležala na podu, sva krvava, u rukama držeći mrtvo novorođenče, veličine šteneta susjede Mary, prekriveno sluzi i krvlju. Bila je mrtva. Ubit ću ga. Tako mi Boga.

25. travnja 1889.

Mogu čuti lavež pasa tragača u daljini. Već tri dana bježim od potjere koja me progoni zbog ubojstva mog oca. Tako je, ubio sam ga. Vratio sam mu za ono što je učinio majci. Prije četiri noći sam ga pozvao u podrum i čekao da siđe. Uzeo sam teški čekić i zamahnuo najjače što sam mogao. Udarac ga je pogodio točno u zatiljak. Pao je na

pod, a ja sam ga i dalje nastavio udarati. Ne znam kad je umro, bilo mi je svejedno. Ostavio sam tijelo u podrumu, pobrao smotuljak koji sam ranije pripremio i počeo bježati. I tako do sada. Ne znam što ću dalje. Nedostaje mi majka. Dosta mi je svega. 200 m od mene ima litica i bacit ću se u ponor. Nemam razloga za život. Majko, dolazim! Primi u naručje svoga grješnog sina, primi svoga papirnatog vojnika. A ti svijete, ostaj mi zdravo. Vidimo se neki drugi put.

ZOVEM SE ANA...

LUNA BANDA, 2.A

Opća gimnazija, Srednja škola Tina Ujevića, Kutina

I.

Uh, već zvonit! Odmor je prekratak! Sudaram se s ljudima uz: „Sorry, žurim!“ Svi nekamo jure, kasne, trče... Opća zbrka u kojoj ipak ima reda, jer kad se oglasi školsko zvono drugi put...Svi našu svoja odredišta i zavlada harmonija i red.

Utrčavam u učionicu. Sekundu iza mene oglašava se drugo zvono. Pobjedila sam u utrci s vremenom. Uvijek sjedim pored prozora. Ali danas sve izgleda drugačije. Klupe su uza zid a stolice u krugu. „Što je ovo, ljudi!“ dobacuje Tomi. Spuštam se na prvu slobodnu stolicu. „Netko se nije naspavao?“ pita me Gloria. „ Jesi visjela na MSN-u?“ nastavlja zijevajući.

U učionicu uđe profesorica s nekom ženskom osobom. Objasnila je da će nam ona pomoći da se bolje razumijemo, da znamo rješavati probleme i još nešto u tom smislu. Obećala je da ćemo se dobro zabaviti. „Baš mi je do zabave prije matematike!“ mrmljala je Tina, a ostali okretali očima i pravili grimase.

Gospodična se zove Lea i voli raditi s mladima (kao da je ona stara!). Za početak se trebamo predstaviti imenom, reći sviđa li nam

se naše ime i što nam se jučer lijepo dogodilo. Počela je Lea, da nam pokaže kako se to radi. Ona voli svoje ime zato što je kratko, a jučer je od svoga dečka dobila cvijet. „Papučar!“ doletjelo je s kraja učionice. „Samo grubijani mogu ismijavati romantiku!“ uzvratile su cure. Lea je zamolila da je umjesto svađom, pozdravimo pljeskom. Pljesak dobrodošlice ispunio je učionicu. Osjećaj je bio dobar.

Prvi je bio Mario. Rekao je da mu je ime OK i da je jučer s prijateljem igrao igrice. Kada smo mu zapljeskali nije mogao sakriti smiješak. Maja je dobila dugo željenu majicu... Mirna psića... Lara je uz tatinu pomoć prvi put vozila automobil (cool!)...

II.

Bližio se moj red. Srce je ubrzavalo ritam, u glavi mi je bubnjalo, knedla u grlu bivala je sve veća, čelo se orosilo, usta osušila.

„Je li tebi dobro? Izgledaš kao da ćeš se onesvijestiti!“ šapnula je profesorica nagnuvši se prema meni. „Izaći ću malo van, zlo mi je“, odgovorila sam zahvalno. Zatvarajući vrata učionice čula sam još jedan pljesak dobrodošlice, a knedla u grlu me davila. Tople suze miješale su se sa znojem, lice mi je gorjelo a koljena se tresla. Jedva sam uspijevala udahnuti zrak, ali sa svakim jecajem smanjivao se pritisak koji me skoro ugušio. Sjela sam na klupu i buljila u zid.

Što se meni lijepo dogodilo? O Bože, što ću reći? Istinu... ili da lažem?

Jučer smo Robert (moj brat) i ja, došli iz škole veselo prepričavajući dnevne događaje. Mama je završavala ručak. Sve je izgledalo dobro. Ipak, mama je bila nekako tužna. Još je vidljiva ona modrica ispod oka koju je zaradila pokliznuvši se na mokrom podu (tako nam je ispričala)... Ali, kad je mama kod kuće, meni je uvijek lijepo. Miris hrane, cvijeće na stolu ...što mi više treba? „Kad će taj ručak, umirem od gladi!“ derao se Robert. Ja sam postavljala stol kad se začuo zvuk automobila. Mama je zabrinuto pogledala kroz prozor odakle se čulo cviljenje guma i škripanje kočnica. „Da smo bar jeli!“ dodao je Robert i odjurio u sobu. U maminim očima vidio se strah. Takav dolazak značio je samo jedno – tata je mrtav

pijan! „Gdje si, gaduro...?!“ vikao je zaplićući jezikom dok se izvlačio iz automobila. Već je vani razbio teglu s cvijećem. Mama je drhtala, jelo je počelo prigorijevati. „ Iđi k Robertu, zaključaj vrata i ne otvaraj dok ja ne dođem!“ zavapila je. Htjela sam ostati s njom, ali mi to ne bi dopustila. „Robert je sam! Ovo s tatom ću ja srediti“, dodala je. Onako pijan već ju je grabio za majicu.

Robert je bio u krevetu s jastukom na glavi. Jecao je. Iz drugoga dijela kuće čuli su se tupi udarci, jecaji, psovke. Mogla sam ja udariti njega – i tako jedva stoji na nogama! Trebala sam zvati policiju!... Ali, samo sam grlila brata.

Utihnulo je! Robert je zaspao. Osluškivala sam umorne korake koji se približavaju sobi. Dolazi mama! Mirna kao uvijek, počešljana, oči crvene, kapci natečeni... Prošapnula je: „Samo neka ste vas dvoje dobro!“ Zagrlila me govoreći: „ Dođi, moraš jesti.“ Nisam osjećala okus hrane – samo sol od suza .

III.

Moram se vratiti u razred, uskoro zvonit! Popravila sam odjeću i počešljala se. Dan je ipak dobro prošao jer nismo morali lagati liječniku odakle nam modrice i posjekotine. Mama često kaže da ima djece kojima je puno teže nego nama. Gore je ne imati tatu.

Pokušavam zamisliti dan bez tate (ne baš bez tate, nego bez alkohola). U tom danu moj bi tata izašao iz auta i donio mami cvijet, jeli bismo zajedno. Nakon ručka učio bi nas voziti automobil. S Robertom bi odigrao igricu, a onda bismo otišli u grad i kupili majicu za mene i hlače za Roberta. Šetali bismo, a tata bi prebacio ruku preko maminog ramena!

Ulazim u razred. Gospodična Lea kaže kako se još samo ja trebam predstaviti.

Uzdahnuvši kažem: „Zovem se Ana... I volim svoje ime jer mi ga je izabrao tata. Jučer je mama ispekla kolač koji obožavam. Dobili smo maloga psa. Zar dan može biti ljepši?“

Opet nisam imala hrabrosti...

ONI TO ZASLUŽUJU

Zdenka Petrak, 1b, Srednja škola Glina

Moje je ime Milan i sitni sam poduzetnik. Uzoran sam radnik jer volim svoj posao. Ponekad pomislim da u svom životu volim jedino svoj posao. Živim sa ženom i naše troje djece. Najstarije dijete, Dragan ima 13, drugo Mirna 11 i treće Slobodan 9 godina. Na prvi pogled moj život vam se zasigurno čini prilično jednostavan i idealan. No nije sve kako izgleda. U mome je djetinjstvu otac tukao mene i moga mlađeg brata Slavena. On sada živi daleko i od mene i od groba našeg oca, zamrzio ga je više i od mene i baš zato je otišao u potragu za novim životom koji će mu donijeti više sreće. Batine su bile jedini način kojim je naš otac sređivao sve prepirke, svađe i obiteljske probleme. Sigurno mislite da je to užasno djetinjstvo, i ja sam mislio, ali niste u pravu. Dok sam bio dijete želio sam umrijeti, samo da ne moram trpjeti tolike batine. Želio sam nestati s lica zemlje da vidim kakav bi svijet bio bez mene. Želio sam povesti svog brata sa sobom u neki tajni svijet, u novi život. Mrzio sam svoga oca zbog tolikih batina. Mrzio sam majku koja mu se nije mogla suprotstaviti. Nisam imao nikoga pored sebe, a mrzio sam cijeli svijet. Sada je moje mišljenje drugačije. Djetinjstvo je bilo užasno, ali je od mene stvorilo pravog i odličnog čovjeka. Imam idealnu obitelj i posao, ali kao i svaki čovjek na planetu imam probleme. Sada kad sam i ja odrastao, znam kako je teško biti poduzetnik, kako je teško biti muž i kako je to biti otac. Sada i ja razmišljam drugačije. Moji su problemi normalni za današnju svakodnevicu. Kada dođem kući ako nešto nije u redu, ako su djeca neposlušna ili žena neuredna, sve ja to dovedem u red, batinama. Ne trpim neposluh, ne želim ga u svojoj kući. Oni zaslužuju te batine. Volim vidjeti strah u njihovim očima kada skidam remen ili uzimam šibu ili nešto slično. Oni su navikli na to. Već jesu. Ne razmišljam o tome kako se oni osjećaju kada ih udaram. Oni zaslužuju tu bol kada ja svom snagom udaram gdje god stignem i koga god stignem. Ne mislim na to

koga udaram i nije mi žao zbog toga. Meni je važno da udarim jer njihova bol prelazi s jednog na drugog kao što smo brat i ja dijelili bol tako ju dijele i oni. Udarim li jedno dijete svi će zavrištati. To je neopisiv osjećaj užitka. Zaslužili su tu bol. I ja sam je u nekim slučajevima zasluživao dok sam bio dijete. Sada je na njima red da oni trpe sve što sam trpio i ja. Oni ne razumiju da je to za njihovo dobro, da postanu ovakvi kakav sam ja, uzoran poduzetnik i odličan član obitelji. Moraju shvatiti, doći će i to vrijeme kada će shvatiti. Do tada će me mrziti i svjestan sam toga, ali nije mi važno. Meni je bitno da od njih napravim ono što je moj otac napravio od mene, savršenog čovjeka. Oni moraju biti kao ja i zato im to činim, pokušavam od njih stvoriti sebe, zato moraju to proživljavati. Volim kad ih udaram, volim im nanositi bol, jer i meni su nanosili bol dok sam bio dijete. I čak su učinili ono na što sam ja bio spreman dok sam bio dijete. Pokušali su pobjeći od mene, iz mog života, pokušali su učiniti ono za što ja nisam imao hrabrosti. Osjetio sam istovremeno bijes, sram i ponos. Pokušali su pobjeći, imaju hrabrosti. I djeca i žena, jako su hrabri. Bio sam tako ponosan u tom trenutku, bio sam tako posramljen i bijesan. Oni su dokazali da su hrabriji od mene, oni su dokazali da zaslužuju još više batina. Zaslužuju ih još da to ne ponove, da ne pokušaju pobjeći od mene jer ja upravljam njima, njihovim životima. Toga su dana dobili batine koje su zaslužili. Posramili su mene, dokazali hrabrost koju ja nisam imao. To nisam smio dopustiti, zato su platili. Udarci su bili jači nego inače, uživao sam više nego inače. Uživao sam u udarcima, u suzama, u stenjanju koje su proizvodili svakim mojim udarcem. Onaj zvuk remena na njihovoj koži, onaj zvuk boli iz njihovih tijela. Uživao sam u tome. Volim ih udarati, zaslužili su to. Dokazao sam im da upravljam njihovim životima, dokazao sam im da dok žive pod mojim krovom i tada sve ide po mojim pravilima. Nisu ni svjesni što ih čeka ako to pokušaju ponoviti. Mene tako posramiti, pokušati pobjeći od mene, pokušati uništiti mene i moj život. Zaslužili su te batine. Jesu. Treba im dokazati tko je gazda, a tko nije. Znam da će me mrziti, možda me već sada mrze, ali takav sam. Neću trpjeti nikakav neposluh ili nešto slično jer imam rješenje koje

pomaže, a istovremeno pruža zadovoljstvo. Ja... Ja volim vidjeti strah i bol u njihovim očima, i suze i krv po njihovim tijelima...

ŠEST SATI I PEDESET I SEDAM MINUTA

Sabrina Fetibegović, Gimanzija Sisak

Otvorivši oči, ugledala je tamu. To ju je isprva izbezumilo pa je rukom posegnula do svjetla. Bila je svezana. Ruke su svilenkastim, mekim vrpcama bile vezane za uzglavlje kreveta. Kreveta koji očito nije bio njen, a odavala ga je udobnost i satenska posteljina ispod nje. Pomaknuvši noge shvatila je da je gola. Vrtjela je unazad film od sinoć, pokušavajući se prisjetiti kako se našla u tuđem krevetu. Osjećala se neobično, ali nije bila sposobna definirati osjećaj. U sobi je bilo zagušljivo; osjetila je slatkasti miris vanilije pa je pretpostavila da je ova poza rezultat razuzdanog tuluma od prošle noći, kojeg se vjerojatno zbog povećih količina alkohola nije mogla sjetiti. Osjetila je nešto toplo kako joj klizi niz bedro, pa je to shvatila kao potvrdu prethodnog zaključka.

„Koliko je sati uopće?“ prošlo joj je pitanje kroz glavu. Svjetlo se upalilo, a ona je razrogačenih očiju izbezumljeno gledala. Nije se odmah snašla jer se njezin tata pojavio na vratima.

„Tata... ja... oprost. Vjerojatno kasnim doma? Oprost. Ne znam kako sam se našla ovdje“, a on se samo nasmiješio i oči su mu zabljesnule neobjašnjivim sjajem.

„Ali ja znam, ljepotice moja“, smiješak na licu postao je odvratn. Približio se krevetu, polako zadržavajući dah, spustio se kraj nje i počeo ju milovati po grudima. Prestravljenost u njezinim očima bila je tako velika da nije uspjela izustiti ni riječi. A i da je uspjela nije znala što bi rekla. Sva sjećanja su joj se vratila, a suze potekle niz lice.

„Zašto plačeš, droljo mala?! Nisi plakala dok si mi pred očima paradirala u suknjicama i uskim topićima. Bilo ti je zabavno mučiti me! E pa sad sam

ja na redu da se zabavim!“ Ostala je zabezeknuta jer je to izlazilo iz usta njezina oca. Njenog tate. Jedinog oslonca u njezinu životu.

Mama je umrla kad ju je rađala i oduvijek je imala samo njega. Iz nekog čudnog razloga, barem dosad neobjašnjivog, povukao se u sebe zadnjih par godina, obitelj nisu vidali, a prijatelje ionako nisu imali. Iako je ona u školi imala dosta prijatelja, a sada je kao maturantica gimnazije bila popularna među dečkima s faksa. To je i bio jedan od razloga što je njen otac posljednje što je očekivala vidjeti kad se zatekla svezana na krevetu sa satenskom posteljinom.

Vratila je svoj um u hladnu prostoriju i shvatila da joj je on ruku držao na pupku i polako ju micao niže. Ispustila je prodoran vrisak i počela plakati. Mislila je da će ju prije ili kasnije netko čuti. Njen otac, umjesto da ostane zatečen ili se barem naljuti, slatko se nasmijao. „Ova soba je zvučno izolirana, ne sjećaš se?“ rekao je i napustio prostoriju. Kako je zaboravio ugaziti svjetlo, pogledala je oko sebe i zbunila se. Svi zidovi su bili obloženi satenskim plahtama ljubičaste boje, prozora nije bilo, a dvije velike lampe, također ljubičaste davale su žarko svjetlo. Metalni dio kreveta bio je iste nijanse kao ostatak sobe, iste boje bila je i posteljina pod njom, kao i vrpce kojima je bila vezana. Nije bilo drugog namještaja, a soba je bila tako malena da je bračni krevet s te dvije lampe zauzimao čitav prostor. Podigla je glavu koliko je mogla i shvatila da je ono toplo na njenim bedrima bila povećana količina krvi. I tek nakon što je ugledala taj prizor, postala je svjesna boli u svojoj vagini.

„Ne!“ nije mogla ni misliti na to. Zar je prokleta moguće da je toliki bolesnik?! Kako ovo boli... A kako ju je samo boljelo. Boljela ju je duša jer je razočaranje u oca premašivalo tjelesne granice njezina bića. Boljela ju je utroba, toliko joj se gadio život da je mislila da će ga isprovraćati iz sebe. Ali nije, jer nije imala snage pomaknuti se.

* * *

Probudila se, i nakon nekoliko sekundi koliko joj je trebalo da shvati da je ovo stvarnost ispustila je teški uzdah. Bila je gladna. I žedna. Nije imala predodžbu o vremenu i činilo joj se kao da je tu već nekoliko dana. Postalo joj je hladno, jer je još uvijek bila gola, pa je nogama prebacila onu satensku plahtu preko sebe, koliko je bila u mogućnosti.

Pojavio se na vratima smješkajući se kao i prošli put.

„Žedna, ljepotice? Hoćeš vode?“ pitao je dok joj je pohlepni pogledom prelazio preko tijela. Nije ga mogla prepoznati. Kao da s ovim čovjekom nije živjela svih 18 godina svoga mladog života. Kimnula je glavom u znak potvrde. Dok joj je pridržavao čašu s vodom, nakon prvog gutljaja dogodio se *déjà vu*. Ovo se već događalo, i prošli put prije negoli je zaspala. Ispljunula je vodu i pogledala ga u oči. Odmaknuo je pogled i ustao se s kreveta.

– *Drogirao ju je! Tko zna koliko puta dosad! Već tjednima...* – izraz gađenja bio je vidljiv na njezinu licu pa se ovaj okrenuo i izišao, zalupivši vrata za sobom.

– *Kako ironično* – pomisli ona. – *On ne može podnijeti da mi se gadi, i to nakon svega što mi je učinio.* – Vratio se s crijevom, kako se činilo. Dok je ona ležala zbunjena, pustio je vodu i polijevao ju. Voda je bila hladna kao smrznuto jezero usred zime. Počela je vrištati.

„Ovo ti je da se ohladiš, sinoć si bila vatrena!“ vikao je i naslađivao se prizorom. Dok je to radio zaboravio je zatvoriti vrata, tako da je ugledala hodnik. Bila je u svojoj kući! U podrumu. Prozori u podrumu sigurno se nisu vidjeli od zastora, ali tim putem je lako mogla pobjeći iz ovog ledenog pakla.

* * *

Cijelu noć. Ili dan, kako vam drago, provela je pokušavajući se odvezati, a monstrum nije dolazio. Nije se dala pokolebati.

* * *

Nakon, kako se njoj činilo, sedam ili osam sati, odvezala je desnu ruku pa je njome oslobodila i drugu. Dosad se već bila osušila od onog polijevanja. Zgrabila je plahtu i pojurila prema zastorima. Ugledala je prozore. Svjetlost onih dvaju svjetiljki bila je dovoljno jaka da osvijetli cijeli podrum, koji je bio puno veći od onog kutka okruženog zastorima. Plahtu je preko ramena svezala u čvor, te je zavezala iznad koljena radi lakšeg kretanja. Dok je to činila, shvatila je da ima ožiljke i svježije porezotine po cijelom tijelu. Na desno bedro njen otac je urezao svoje ime. Zamalo je pala u nesvijest, ali znala je da nema vremena za gađenje. Otvorila je prozor i popela se van gdje ju je dočekalo novo iznenađenje. Vani je bilo hladno maglovito jutro. Bilo je blatno, a ona je bila bosa, ali joj nije padalo napamet ići u kuću jer je on vjerojatno tamo. Ugledala je mraz oko sebe i ostala zatečena neobjašnjivom pojavom, jer kad je zadnji put bila vani bio je svibanj, a ovo je izgledalo kao nagla klimatska promjena. – Ništa čudno za ovo stoljeće. – pomislila je. Krenula je brzim korakom, polako se šuljajući ispred kuće dok se nije dočepala ceste. Nikoga još nije bilo vani. U njenoj ulici bile su otvorene nove trgovine, izgrađene nove zgrade. Nije joj bilo jasno. Na vratima svojih prijatelja pronalazila je druga prezimena, i nije znala kamo otići.

* * *

Stajala je na kolodvoru, točnije malo dalje, skrivena iza drveća, jer što bi ljudi rekli na izrezanu djevojku u ljubičastoj plahti?

„Vlak iz Splita dolazi na glavni kolodvor, peron 4, u 6.57“, začuo se glas iz zvučnika. Pogledala je opet na bedro gdje je stajalo očevo ime. I povratila. Suze su krenule od povraćanja i osjećaja bespomoćnosti. Kad se uspravila, zavrtjelo joj se. Samo prolazna slabost. Vlak se približavao i skočila je pred njega.

Plava boja kako se približava, i mir. Bjelina. Bez osjećaja, boja, mirisa. Čak ni okusa.

* * *

Novinski članak koji se osjećam dužnom pokazati:

ZAGREB – Jutros oko sedam sati, dvadesetpetogodišnja djevojka bacila se pod vlak na glavnom kolodvoru. Policija javlja da je riječ o A.N. koja se smatra nestalom već sedam godina. Njezin je otac u šoku. „Otkad mi je kćer nestala, osjećam se kao da je nestao i dio mene. Ne želim vjerovati da je to ona“, rekao je otac nesretnice. Njegova žena, koja bi djevojci bila maćeha da su se ikad upoznale, nije željela komentirati. Oproštajno pismo nije pronađeno, te razlog samoubojstva kao i razlog prvotnog nestanka zasada ostaju nepoznati.

– Ja sam bila njezin anđeo čuvar, koji je očito dobio otkaz. No anđeli ne mogu osjećati, pa mi ostaju samo uspomene da me podsjećaju do čega dovodi nemarnost u poslu.